

market has also been flourishing due to ISIS seizing oil wells during the war between Syria and Iraq. They sell this oil at below market price and make millions of dollars each day. OPEC members Kuwait and the United Arab Emirates are less prone to default and deficit due to their large foreign currency reserves and smaller population than the rest of the OPEC countries.

Since June 2014 the world has been seeing a dramatic fall in oil prices on the market. Some countries benefit – some European countries, China, and Japan in some ways, - and some countries lose, mostly the big oil producers and exporters of the world like Russia, Venezuela, and OPEC countries. While the regular consumers are fond of the falling gas prices, which allows them to travel cheaper and see decreases of house heating bills, the larger picture has to do with the world economy overall. Will prices continue to fall or will they rise up again? What will affect the rising prices? Will producers finally agree to produce less? Analysts, economists, and business people can only simulate, speculate, and weigh the risks and benefits of many possible scenarios, but only time will show the next move of oil prices.

Works Cited

1. Bowler, Tim. "Falling Oil Prices: Winners and Losers." BBC News. BBC News, 19 Jan. 2015. Web. 11 Feb. 2015.
2. Diehl, Jackson. "Rogue States Feel the Pinch." Washington Post. The Washington Post, 18 Jan. 2015. Web. 16 Feb. 2015.
3. L., E. "Why the Oil Price Is Falling." The Economist. The Economist Newspaper, 08 Dec. 2014. Web. 11 Feb. 2015.
4. McCain, Bruce. "The Facts Behind Oil's Price Collapse." Forbes. Forbes Magazine, 09 Feb. 2015. Web. 15 Feb. 2015.

Світлана БАЛЬЧОС

*студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський економічний національний університет*

Науковий керівник

к.е.н., ст. викладач Метлушко О.В.

ОЦІНКА ПОТРЕБИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТАХ

Останнім часом одним у вітчизняній економічній літературі найбільше обговорюють питання взаємодії промислового і банківського секторів економіки, точніше відсутність їх належної взаємодії. При цьому банківський сектор піддають несправедливій критиці через те, що він не виконує найважливішого свого завдання – кредитування економіки і створює перепони для економічного зростання, а промисловий – через те, що він має низьку інвестиційну привабливість.

Основою ефективної взаємодії підприємств і банків є їхня кредитно-інвестиційна стратегія, за допомогою якої реалізуються такі головні функції банків, як фінансове посередництво, вироблення важливої групи фінансових продуктів і послуг.

Основними напрямками взаємодії банків і реального сектору економіки є:

- кваліфіковане забезпечення інтересів підприємств на фінансовому ринку України (надання послуг з придбання цінних паперів як в інтересах формування

власності і корпоративного впливу, так і з метою зберігання коштів, що тимчасово звільняються з виробничого процесу, з розміщення власних цінних паперів підприємств);

- можливості участі банків в управлінні підприємствами через механізм володіння акціями останніх і процедуру банкрутства; участь підприємств в управлінні банками;

- взаємодія у процесі організації та здійснення банківського інвестування і кредитування [2].

Зарубіжний досвід показує, що процвітаючі фірми рідко обходяться без довгострокових кредитів. Так, наприклад, у Німеччині приблизно 70% усіх банківських кредитів, які надаються підприємствам та приватним особам, – це довгострокові кредити на чотири і більше років. Звичайні строки дії кредитів у галузі створення, розширення та модернізації виробничих об'єктів у Німеччині становлять від 12 до 25 років, у галузі житлового будівництва – від 5 до 30 років. Тобто, довгострокові кредити комерційних банків, з точки зору всього народного господарства, мають особливо велике значення, оскільки в поєднанні капіталу-грошей з факторами виробництва створюється продукт-капітал, який є основою для подальшого зростання економіки [1].

Нині головною проблемою щодо кредитування банками України реального сектору економіки є висока вартість кредитних ресурсів (рис. 1).

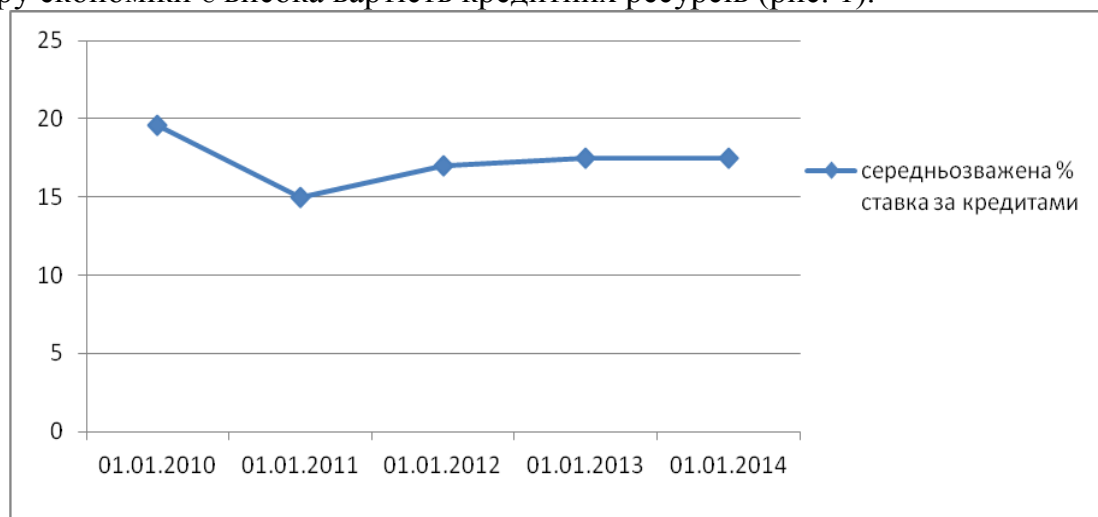

Рис. 1. Динаміка зміни процентної ставки за кредитами, наданими реальному сектору, у період з 01.01.2010 р. по 01.01.2014 р., у % [3-7]

Аналізуючи рисунок 1, слід зазначити, що найбільша процентна ставка за кредити була зафіксована у 2009 р., перш за все це зв'язано з кризою, в умовах здійснення активної підтримки ліквідності банківської системи.

Головним монетарним важелем впливу на цінові процеси була процентна політика, спрямована на підвищення вартості гривні, у цей час вона становила 19,6% і впродовж 2009 р. не сприяла зниженню вартості кредитів. Зокрема, у цей період банківському сектору України в умовах кризи вдавалося забезпечувати низхідний тренд вартості кредитів у національній валюті. Водночас в останньому кварталі 2009 р. Міністерство фінансів України істотно збільшило рівень дохідності за державними цінними паперами (до 28-30% річних), що вплинуло на вартість коштів і на інших сегментах фінансового ринку [8].

З метою закріплення позитивних зрушень на грошово-кредитному ринку НБУ протягом 2010 р. тричі знижував облікову ставку, яка є базовою щодо інших процентних ставок. Саме тому станом на 01.01.2011 р. середньозважена відсоткова ставка за кредитами зменшилась майже на 5% порівняно з попереднім роком і становила 15% [9].

Стосовно 2013 р. зазначимо, що сприятливі умови розвитку національної економіки, а також стійка тенденція щодо зниження інфляції давали змогу НБУ активно застосовувати важелі процентної політики для стимулювання процесів економічного зростання, так середньозважена відсоткова ставка за кредитами склала 17,5% [10].

Отже, не можна стверджувати про якісне зростання ролі банків у механізмі кредитного забезпечення реального сектору економіки. У зв'язку з цим, актуальним є визначення факторів, що стримують розвиток банківського кредитування, що в систематизованому вигляді представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

**Фактори, що стримують банківське кредитування
реального сектору економіки**

<i>Фактори</i>	<i>Характеристика впливу</i>
Пов'язані зі станом банківської системи та діяльністю банків	– низька дієвість каналів монетарного трансмісійного механізму; – збереження дефіциту внутрішніх середньо- та довгострокових ресурсів (клієнтська депозитна база є вкрай «короткою» і волатильною через ризики швидкого впливу вкладів в разі поширення панічних настроїв); – висока вартість кредитних ресурсів, обумовлена макроекономічними факторами, високим рівнем кредитного ризику позичальника
Пов'язані зі станом юридичних осіб	– високий рівень ділових та кредитних ризиків; – низка прибутковість інвестиційних проектів; – відсутність необхідної державної підтримки підприємств
Пов'язані зі станом зовнішнього середовища функціонування банку та позичальника	– значний рівень політичних, соціальних та юридичних ризиків; – значна зовнішньоторгівельна відкритість, високе та перманентно зростаюче негативне сальдо поточних операцій; – високе боргове навантаження; – високий реальний та очікуваний рівень інфляції; – нестійка динаміка та постійний девальваційний тиск на валютний курс гривні.

Варто зауважити, що сьогодні для розвитку кредитування реального сектора економіки необхідно застосовувати такі заходи щодо його активізації:

– на рівні держави: формування нормативно-правової бази із захисту прав кредиторів та позичальників; державна підтримка та стимулювання банківської діяльності до видачі довгострокових банківських кредитів; формування умов для створення інвестиційних банків; створення сприятливих умов для активізації ділової активності підприємств реального сектора економіки.

– на рівні Національного банку України: вдосконалення грошово-кредитної політики; створення механізмів довгострокового рефінансування банків; створення умов для зацікавленості банків в розміщенні активів в базові галузі економіки.

– на рівні банків: удосконалення кредитної політики, методів та технологій управління кредитним ризиком та превентивних механізмів управління проблемною заборгованістю.

Стосовно перспектив розвитку банківського кредитування реального сектору економіки, зазначимо, що основним та найголовнішим є поліпшення грошово-кредитної політики в Україні, а саме: досягнення цінової стабільності в країні, орієнтація на середньострокову перспективу, відсутність зобов'язань щодо утримання

на певному рівні або в певних межах обмінного курсу гривні та водночас уникнення його суттєвих коливань, прозорість діяльності банківського сектору економіки. Дотримання усіх зазначених принципів приведе до зміни не лише процентної ставки, але й до спрощення процедури банківського кредитування реального сектору економіки, що своєю чергою приведе до розвитку економіки України загалом.

Список літератури:

1. Інвестування реального сектору економіки України: залучення банківського капіталу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=53770>
2. Кузнєцова Л.В. Проблеми активізації взаємодії банків України і реального сектора економіки [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4482/1/Kuznesova_PP_Article_2003_T7.pdf
3. Монетарний огляд, 2009/НБУ // Публікації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=8511860
4. Монетарний огляд, 2010 / НБУ // Публікації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=85117
5. Монетарний огляд, 2011 / НБУ // Публікації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=85116
6. Монетарний огляд, 2012 / НБУ // Публікації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=85115
7. Монетарний огляд, 2013 / НБУ // Публікації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=85114
8. Річний звіт Національного Банку України за 2010 рік / НБУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=84983
9. Річний звіт Національного Банку України за 2011 рік / НБУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=84983
10. Річний звіт Національного Банку України за 2013 рік / НБУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=84983

Марія БАРАНЮК

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Чайковський Я.І.

ВЗАЄМОДІЯ БАНКІВСЬКОГО ТА РЕАЛЬНОГО СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ

Банківський та реальний сектори тісно пов'язані між собою як системою кредитування, так і заощадженням фінансових ресурсів. Підприємства, в яких присутній надлишок фінансових ресурсів, створюють кредитну базу, яка є джерелом забезпечення реального сектора, якому не вистачає грошових ресурсів для подальшого розвитку.

Функціональну взаємодію між банківським та реальним секторами економіки можна пояснити як сукупність економічних взаємозв'язків, що виникають між банками та суб'єктами підприємницької діяльності у процесі перерозподілу грошових коштів [1].

Залучення тимчасово вільних грошових коштів населення, юридичних осіб та державного бюджету для інвестиційних потреб здійснюється за допомогою банківського кредиту.

В умовах нестабільної економіки України, коли інвестиційні можливості підприємств усіх форм власності є обмеженими, а зовнішні інвестиції через низький рейтинг нашої держави та політичну ситуацію на міжнародних ринках капіталу є